

גוט שבת Gut Sábész

19. évfolyam 28. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:13 • י"ח ניסן תשע"ז • 2017. 4. 14. • ג' דחול המועד • Szombat kimenetele: 20:22

A szabadulásunk idejét ünnepeltük

Idén csaknem kétezren vettek részt az EMIH közösségi szederein

Az idei Peszách első két estéjét ismét nagyon sokan töltötték együtt az EMIH által szervezett családi szederein. Az április 10-én kezdődő nyolcnapos ünnep első két napján, hétfőn és kedden a jelentkezők népszerű rabbik segítségével, közösen idézték fel a zsidó nép több mint 3300 évvel ezelőtti kivonulását Egyiptomból. Az esték résztvevői meghallgatták, és ami ennél sokkal fontosabb: személyesen átélhették a kivonulás történetét, mintha maguk is azok között lettek volna, akik kétszázötven évnyi rabság után az Örökkévaló vezetésével elhagyhatták a szolgaság földjét. Idén csaknem kétezren voltak kíváncsiak az EMIH által rendezett széder estékre, amelyeken a főváros több pontján, családi közösségekben, finom ízekkel és sok fülbemászó dallammal „fűszerezve” elevenítették fel a tíz csapás sorozatát, illetve a zsidó csodás megmenekülését. Mint minden évben, ezúttal is sokan érkeztek úgy a közösségi együttlétre, hogy korábban még soha nem voltak hasonló eseményen. A résztvevők különböző szintű felkészüléséhez igazodó, oldott hangulatú estéken azonban azok is számos új gondolattal, a haszidizmus tanításain alapuló, mély meglátással találkozhattak, akik már otthonosan mozognak az ünnep rendjében. Külön öröm, hogy ezúttal Budapest mellett két vidéki EMIH rendezvényen is elhangzott az évezredek óta változatlan kérdés: „Miben különbözik ez az este...?”

Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija örömet fejezte ki a széder esték sikere láttán: „Évről-évre egyre többen vesznek részt az ünnepi rendezvényeinken. A kínálatot igyekszünk úgy összeállí-

tani, hogy a város bármely pontján találhasson magának elérhető közelségben széder esti programot mindenki, függetlenül attól, hogy fiatalok között, vagy éppen nagycsaládosok számára ideális környezetben szeretné meghallgatni a megszabadulás történetét. Külön öröm számunkra, hogy a magyarországi zsidóság tudása, felkészültsége folyamatosan gyarapodik, és ma már sokan tartanak szédert a saját otthonukban!”

Az Óbudai Zsinagógában az első estén 150-en, a második szederen 80-an vettek részt. A Bét Menáchem Általános Iskolában rendezett széderekre az első este 160-an voltak kíváncsiak, a második, *Nógrádi Bálint* által vezetett programra pedig 40-en mentek el. Az első este házigazdája, *Oberlander Báruch* rabbi egy személyes példával támasztotta alá, hogy egy széder igazán akkor éri el a célját, ha kapcsolódni tud az aktuális élethelyzetekhez, eseményekhez: „A széder estén idéztem azt a haszid tanítást, amely azt hangsúlyozza, hogy a zsidóknak folytatniuk kell

a személyes megszabadulásukat, ezért folyamatosan előrébb kell lépniük az életben. A fejlődés nélküli élet stagnáláshoz vezet, ami – még ha magas szinten következik is be – gátolja az embert az életfeladata beteljesítésében, és végső soron hanyatlást eredményez. Amikor ezt említettem, az egyik résztvevő szomorúan bólintott. Kiderült, hogy az általa vezetett, számítástechnikában érdekelt multicég nem tudta az előző évi eredményét meghaladni. Kérdeztem, mi a baj ezzel? Hiszen a vállalat még így is dollármilliárdokban mérhető eredményt ért el. A tőzsdén az egyhelyben topogás a bukással egyenértékű – válaszolta.”

Faith Aser rabbi a Károly körüti Keren Or Központban fogadta a fiatalokat. A keddi este, remek hangulatú széderre nagyjából nyolcvan érkeztek az esemény alkalmából látványosan feldíszített rendezvényterembe. *Glitzenstein Sámuel* rabbi a Zsilip épületéhez közel eső Újlipótvárosi Klub Galériában rendezett családi hangulatú, különleges szédert mintegy 100 résztvevővel. A fővárosban élő izraelieknek *Shmuel Raskin* rabbi tartott szédert a Marriott Hotelben. A rendezvényen 600 vendég jelent meg. A budapesti izraeli diákok a Klauzál téren külön ünnepeltek.

Az EMIH idén vidéken is tartott széder estéket. Miskolcban minkét alkalommal 25-25 résztvevő hallgatta végig a kivonulás történetét, Debrecenben pedig az első este a városban lakó izraeli egyetemisták vettek részt 120-an a héber nyelvű programon, míg a második alkalommal 100-an töltötték együtt az estét a magyar ajkú közösség tagjai.

Szijum ünnepség a közösségünkben

Haszid szokás szerint a Peszách ünnepét közvetlenül megelőző elsőszülöttek böjtjét a közösségünkben szijum ünnepséggel szoktuk kiváltani. Az egyes talmudi traktátusok tanulásának befejezését jelző ünnepségeken a tanulócsoporthoz tagjai mellett a közösség rabbijai vesznek részt. Az Óbudai Zsinagógában *Köves Sálom* vezette a *Támíd* traktátus befejezését kísérő eseményt, a Vasvári Pál utcai Zsinagógában pedig *Feldman Joszéf* rabbi vezetésével ünnepelték a *Gitin* traktátus lezárását.

Felvételi beszélgetések a Maimonidész Gimnáziumban

Április 6-án, csütörtökön megtörténtek a felvételi beszélgetések a Károly körüti Keren Or Központban. A délelőtti találkozás során a jelentkezőknek matematikából, valamint magyar nyelv és irodalomból kellett számot adniuk tudásukról az iskola tanárai előtt. A szülők két héten belül kapnak tájékoztatást arról, hogy gyermekük felvétel nyert-e az intézménybe. A sikeresen felvételizők ezt követően angol szintfelmérőt írnak majd, hogy mindenki a saját tudásának megfelelő idegen nyelvi csoportban kezdhesse meg a képzést szeptembertől.

Bár micvó a Bethlen téren

A *Vajikrá* hetiszakaszmunkáján volt *Pretz Gábor* bár micvója a Bethlen téri zsinagógában. Az ünnepelt felkészítő tanára *Faith Aser* volt. Az esemény különlegességét az adta, hogy a hetiszakaszmunka *Gábor* olvasta fel a Tórából. *Mázl tov!*

Zsidó híradó

6 millió forintos játszóteret kaptak a budapesti gyermekotthon lakói

Együtt segített az MGYOSZ és a CEDEK a IX. kerületi gyermekotthon játszóterének kialakításában

Április 6-án, csütörtökön átadták a kilencedik kerületi Fecske Otthon minden igénynek megfelelő, új játszóterét. A fejlesztés a CEDEK, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség szeretetszolgálatának gyermekotthonokat támogató programjában valósult meg. A beruházást a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége támogatta közel 6 millió forinttal, elősegítve ezzel az itt élő gyermekek környezetének otthonosabbá tételét.

Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija köszöntő beszédében kiemelte, hogy aki kiszolgáltattott, az nem tud igazán seholyan otthon lenni, nem tud maga lenni, így a legnehezebb sorban lévő ember a hontalan ember. Az otthonban élő gyermekek itt nem

csak nagyon sok szeretetet kapnak, de lehetőséget is arra, hogy teljes emberként tudjanak élni. „A gyermekotthonokban élő gyerekeknek nem adatik meg, hogy szerető családi környezetben nőjenek fel, mégis a gondozók nap mint nap tesznek azért, hogy az itt lakó tizenöt gyerek minden nap megkaphassa a szükséges gondoskodást. A játszótér építése a gondozók napi erőfeszítése és nevelése mellett csak egy csepp a tengerben, mégis egy nagyon fontos előrelépés. A CEDEK egy-egy cseppel folyamatosan igyekszik segíteni a rászorulókon, ezt igazolja az is, hogy közel 20 000 adag ételt osztottunk már ki szociális ételosztásaink során, illetve hamarosan megnyitjuk adományboltunkat is a Baross utcában.”

Idegen tüzek

Már majdnem egy éve annak, hogy a zsidó nép kivonult Egyiptomból. A Szentély építésével is elkészültek. Áron és fiai arra készültek, hogy bemutassák a Szentély oltárára szánt áldozatokat.

Ám az ünnepi hangulat hamar véget ért. Szörnyű tragédia történt. Áron két fia meghalt. A rabbinikus irodalom és a Tóra maga is többféle értelmezésre ad lehetőséget, azonban egy mindegyikből kiviláglik: bűnük az volt, ami a heti szakasz szövegében explicit módon is megtalálható: „...és bevitték az Örökkévaló színe elé idegen tüzet, amit nem parancsolt nekik.”

Ezen probléma kiválóan felismerhető napjainkban is.

Az asszimiláció manapság nem csak az, ha valaki egy másik vallásra tér át. Ez a fenyegetés – mely nagyon is jelen volt a zsidó történelem során – manapság nem olyan meghatározó. Ma az elvegyülés az igazi asszimiláció, a tömegkultúrához való alkalmazkodás. Elsajátítani azokat a mintákat és karakterjegyeket, melyet a mindenkori többség diktál. A zsidóság, és általában véve a jiddiskájt két fő lé-

pésben olvad bele környezetébe. Először saját jellemző jegyeiket és értékeiket hagyják el (vallás, nyelv, kultúra, stílus), majd a környező többségét veszik át.

Napjainkban nagyon nehéz megtartani a jiddiskájt, annak tisztta, érintetlen formájában. A társadalmi nyomás, a pénzkereseti módok állította korlátok féltelmes akadályokat gördítenek a hagyományörző életmód elé.

Ettől függetlenül a zsidó intézményeknek – melyek a legnagyobb hatást gyakorolják a mindenkori zsidó életmódra – mindig a jiddiskájt legtisztább, legmagasabb szintű megőrzésére kell törekedniük.

Az asszimilációnak utat engedni annyit tesz, mint meghamisítani a valódi integritást. Ez meg sosem kecsegtet valódi továbbéléssel.

Az idegen tűz szentélybe vietele, nem más, mint a Tóra és a jiddiskájt értékeinek el nem ismerése, végső soron tagadása. Az ilyen tűz meg hosszú távon nem hogy nem melegít, de végső soron fel is emészti. Mint Áron két fiát.

Kovács Kristóf rabbinövendék cikke Zalman Posner rabbi írása nyomán

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 19:15: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 18:30: A zsidóság lényege: Menekülni vagy maradni?

(Oberlander Báruch előadása);

19:30: Minchá délutáni ima, Kábálát Sábát, majd Kidus és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás,

9:15: Reggeli ima, majd Kidus; 19:15: Délutáni ima, majd szeudá slisit

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok:

10:00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 19:00: Tanulás, 19:30: Kábálát Sábát, majd Kidus

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd Kidus

Velem és a Rebbével történt Szakáll vagy gázálarc?

1938-ban születtem. Miután szüleimet Auschwitzban megölték, engem nevelőszülők neveltek fel.

Az 1960-as években jöttem Izraelbe, egy vallásos kibucba, Sde Eliyahuba, ekkor kezdtem el hagyományörző életet élni. Valamivel megérkezésem után halottam először a 18. században élt Scheur Zalman rabbinak, a Chábád mozgalom megalapítójának alapművéről, a Tánjáról, mely a mozgalom filozófiai alapjait fektette le. Ekkor értettem meg, hogy milyen mélységei vannak a jiddiskájtának, és a zsidó hagyományoknak. Míg a Tánját tanultam, lassan világos lett számomra, hogy van valami, ami sokkal mélyebb kötődést ad a zsidóságomhoz, mint az egyszerű identitás, hogy van valami ami a lelkünkön szól. Ekkor kezdtem el szorosabban kötődni a Chábádhoz.

Mikor elkezdődött a hatnapos háború, engem is behívtak katonai szolgálatra. Árkázként dolgoztam, az volt a feladatom, hogy hatástalanítsam a szárazföldi aknákat. Majd jött 1973 és a jom kippuri háború. Ekkor az ország déli határán teljesítettem szolgálatot. Épp egy műveletet hajtottunk végre, mikor a vezérkari főnöktől a következő hír érkezett: „Lehetséges hogy az egyiptomiak vegyi fegyver alkalmazásához folyamodnak, így mindenki gázálarcot kell, hogy kapjon. Bármely katona, akinek szakálla van, azonnal távolítsa el azt, hogy veszély esetén a gázmaszk szorosabban illeszkedjen.” Én azon három katona egyike voltam, aki vallási okokból nem borotválkozott. Az egységemben volt néhány vallásos a Bnei Akiva nevű szervezettől. Ők olyan borotvát használtak, ami olló módjára vágta a szakállat, s azt mondták: „Efráim, ezt a borotvát még a zsidó törvények is engedélyezik. Veszélyben az életed, használd!” Én

erre azt mondtam: „Srácok, az életveszélyes helyzet az, mikor a veszély már ténylegesen előttem van. De ezt most még nem tudni, csak feltételezünk.” Nem tudtam megtenni. Egyszerűen elképzelni sem tudtam, hogy megváljak a szakállamtól. Elmentem a tisztok sátrához, és

Efraim Mol Jeruzsálemben él családjával.
Az interjút otthonában adta, 2012 márciusában.

ott találtam az egység-parancsnokunkat, Shimon Yekutiel őrnagyot is. Ő nem volt vallásos, de hármunkat, vallásosokat nagyon kedvelt. Azt mondtam neki: „Nézd, tudom hogy ez a vezérkari főnök parancsa, de úgy érzem, ha levágom a szakállam, nem vagyok több katona.” Majd azt kérdeztem: „Hallottál Sámsonról? Miután levágták a haját, elvesztette az erejét. Én is ezt érzem. Ha levágják a szakállam, oda az erőm.” Ő azt mondta: „Akkor is, ez a vezérkari főnök parancsa!” Majd visszakerdeztem: „Hallottál már a lubavicsi Rebbéről?” „Igen, hallottam róla” - hangzott a válasz. „Hadd kérjem ki az ő véleményét. Ha szerinte is életveszélyről van szó, akkor mind hárman megválnak a szakállunktól.” Beleegyezett. Yehoséf Ralbag rabbinak írtam levelet, a Chábád ifjúsági szervezetéhez, s kértem, hogy kérdezze ki a Rebbe véle-

ményét a helyzetről. Két nappal később, mikor éppen őrszolgálatban voltam, megszólalt a te-reptelefon, azzal az üzenettel, hogy a feleségem keresett. Mikor visszahívtam, ő azt mondta: „Tuvia Blau rabbi beszélt a Rebbével, aki azt mondta, hogy nem lesz mérgegáz támadás.

délyezték szakálluk megtartását, s köztudott, hogy kiválóan harcoltak a háború során. Ez is legyen továbbítva a katonáknak, és amint lehet, valahol leközzölve.” Miután feleségem felolvastatta a Rebbe levelét, kértem, hogy azonnal küldjön három ollót, hogy mindhármunknak legyen szükség esetén. A következő nap felkerestem a parancsnok sátrát, s azt mondtam neki: „A Rebbe azt mondta, hogy nem lesz vegyi támadás.” „Ő azt honnan tudja? Ha jól tudom nem dolgozik a felderítésben. Ez most élet-halál kérdése.” Én azt feleltem: „Hogy honnan tudja? Hát ő a Rebbe. Ha kötődsz a Rebbéhez, ő tudja, hogy mi jó neked és mi nem. Nem lesz vegyi támadás. Nem akarom levágni a szakállam.” Mit tehetett ezek után a parancsnok? Megkért mindhármunkat, hogy írjunk alá egy elismervényt, melyben az áll, hogy vallási okok miatt és teljes belátókészségünk birtokában döntöttünk úgy, hogy nem válunk meg a szakállunktól. Végül, természetesen mindenki látta, hogy a Rebbének lett igaza. Nem volt mérgegáz-támadás.

Efraim Mol

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.
Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség

Forró szívvel kell szolgálni

A hűvös szellemiség és az is-tentelenség között vékony a válaszfal. Az embernek tüzes szívvel kell szolgálni.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Kóser konyha

Kerti grillen sütött csirke- mell, -szárny és bárányborda Peszáchra

Húsos, glutén- és tojásmentes

1 kg csirkemell, felszeletelve
1 kg csirkeszárny
4 db bárányborda

Az 1. páchoz:

½ pohár olívaolaj
1 citrom leve
Só, durvára darált bors,
pirospaprika bőségesen
6 gerezd fokhagyma
összetörve

A 2. páchoz:

½ pohár olaj, só
2 ek. datolyaméz
Chillipaprika-pehely
és gyömbérpor ízlés szerint

A 3. páchoz:

½ olívaolaj
Só, durvára őrölt bors,
ízlés szerint

Néhány friss rozsmaringág
A pácok hozzávalóit fajtánként összekeverjük. A megmosott húst egy órára a pácba áztatjuk: a csirkemellet az első, a szárnyat a második, a bárányt a harmadik fajtába. Időnként megforgatjuk a húsokat a lében. A grillben a szentet felizzítjuk, és amikor már csak parázslik, ráteszük a húst. Mindkét oldalukon ropogósra sütjük, és salátával tálaljuk.

A húsokra, az olajra és a fűszerekre egyaránt peszáchi kóser hechsér szükséges. A grillrácsnak is Peszáchra kósernek kell lennie, nem süthetjük az év közben használt rácson a peszáchi ételt. Ez a hús kiválóan alkalmas Peszách előestéjére is, amikor chámecet (kovászost) már, maceszt pedig még nem fogyasztunk.

„Az utazás minden pillanatára emlékszem!”

A tél kellős közepén fővárosi fiatalok maroknyi csoportja 10 napra búcsút intett a Közép-Európát maga alá gyűrő hidegnek, és Izrael felé vette az irányt, hogy az EMIH által szervezett Taglit csoport tagjaként egy kicsit jobban megismerkedhessen saját spirituális gyökereivel. Az év eleji utazás tapasztalatairól az Átid egyik oszlopos tagját, Farkas Lillát kérdeztük.

Úgy tudom, korábban nem jártál még Izraelben. Milyen benyomásokat szereztl az út során?

A Keren Or-ban hallottam először arról, hogy az Atid is szervez Taglit-ot, és úgy döntöttem, jelentkezem. A húgom már volt korábban egy másik csoporttal Birthright úton, de az elmondása szerint az inkább egy nyaraláshoz hasonlított. Élvezték az életet, kaptak némi információt az országról, de épp csak annyit, hogy „ne legyen unalmas”. Ehhez képest mi egész nap újabb és újabb dolgokat tanultunk, miközben végig nagyon jól éreztük magunkat. Ott szembesültem azokkal, hogy mit is jelent hagyományos értelemben zsidóként élni.

Amennyit csak ennyi idő alatt lehet, sikerült megtanulnunk a zsidóság történelméről, de arra is bőven jutott lehetőség, hogy körül nézzünk és valamilyen megismerjük az ottani életét. Pedig az utazás előtt még attól féltünk, hogy 10 nap túl sok idő, a családom már meg sem fog ismerni, amikor hazaérek. Ehhez képest éppen csak felocsúdhattam, és már indulnunk is kellett haza. Még jó, hogy az utazás minden pillanatára emlékszem!

A sok élmény közül mi az, ami a legjobban megragadt Benned?

Nagyon sok helyen voltunk. Soha nem utaztam még úgy, hogy ennyi minden belefért volna az időmbe. Nehezen tudom elképzelni ezért, hogy még egyszer ilyen sűrű és változatos programban részem lehessen az életben. Adja az Ég, hogy csak

feleennyi jó érjen valamikor, hasonlóan rövid idő alatt!

Rengeteg helyen voltunk, még egy ortodox faluban, Kfar Chábádban is. Hihetetlen volt: mindenki odajött, megkérdezte, honnan jöttünk, mesélt magáról, segített mindenben. A vallásos életmódot korábban nem nagyon ismertem. Ehhez képest rendkívüli élményt jelentett, amikor Jeruzsálemben egy tóramásolót is felkerestünk. Azt a kiegyensúlyozottságot, figyelmet, ami a boltjában fogadott minket, soha nem fogom elfelejteni. Többször voltunk a Siraatófalnál is, ott köszöntöttük a sábeszt. Elképesztő volt azokkal az emberekkel együtt fogadni a szombatot, akik teljes valójukkal élnek a hagyományt! Mint ha a kulisszák mögé pillanthatunk volna.

Van valami, amit tanulságként magaddal tudtál hozni Budapestre?

A szüleim gyerekkoromban óvva intettek attól, hogy híreszteljem a származásom. Persze, továbbra sem hangoztatom úton-útfélen, de ma már büszke vagyok rá. Szívesen válaszolok is a zsidósággal

kapcsolatban az érdeklődőknek arra, amire tudok. Ebben is óriási előrelépést jelentett ez az út. Azóta jobban észreveszem a zsidó vonatkozású tárgyakat, utalásokat, és sok esetben már ismerem is a jelentésüket. Egyébként amióta hazajöttem, nem eszem disznóhúst. Ha tíz napig nem hiányzott,

utána sem fog! Két fogadalmat is tettem Tel-Aviv tengerpartján sétálva. Az egyik, hogy a páromat is közelebb hozom a zsidósághoz. A másik, hogy Izraelben lesz az esküvőnk.

Minden ember vár arra a valamire, ami változtat az életén, amitől több lesz. Na, a Taglit az ilyen. Ezért aki csak megteheti, hogy elmenjen, mindenképpen jelentkezzen a programra! Mielőtt elindultunk, tartottam az egészről, mert soha korábban nem voltam még tíz napot egyedül. Ehhez képest, amikor visszaérkeztünk, legyőzhetetlennek éreztem magam! Ez felbecsülhetetlen élmény volt számomra.

Újra ingyen utazhatsz Izraelbe!

Augusztus 17-27. között ingyen utazhatod be velünk Izraelt, mert idén nyáron is indít az EMIH Taglit csoportot! 18-26 év közötti zsidó fiatalok jelentkezését várjuk a posta@zsido.com címre május 1-ig. Ne hagyd ki ezt a páratlan lehetőséget, válaszd az EMIH Taglit útját ezen a nyáron!

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

